

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР

АВТОРСЬКІ ЛЕГЕНДИ ПРО БЕРЕГИНЮ

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ДОНЕЦЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЕКОЛОГО-НАТУРАЛІСТИЧНИЙ ЦЕНТР**

АВТОРСЬКІ ЛЕГЕНДИ ПРО БЕРЕГІННЮ

**збірник легенд здобувачів освіти Донеччини,
учасників обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької
еколого-патріотичної гри «Паросток»**

*Рекомендовано до друку
рішенням педагогічної ради
Донецького обласного
еколого-натуралістичного
центру
Протокол № 2 від 30.05.2024*

Краматорськ - 2024

Редакційна колегія:

Мирна Г. Й., в. о. директора Донецького обласного еколого-натуралістичного центру

Гірка О. В., завідувач відділу організаційно-масового Донецького обласного еколого-натуралістичного центру

Учасник робочої групи:

Похілко О. І., методист відділу організаційно-масового Донецького обласного еколого-натуралістичного центру

Автор ідеї складання здобувачами освіти авторських легенд про Берегиню в межах проведення обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток» (2022) - **Березовська Л. В.**, методист відділу екології та природоохоронної роботи Донецького обласного еколого-натуралістичного центру

Авторські легенди про Берегиню: збірник легенд здобувачів освіти Донеччини, учасників обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток» (2022, Краматорськ). Краматорськ: ДООЕНЦ, 2024. 34 с.

У збірнику представлені авторські легенди про Берегиню учасників обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток» (2022 рік, патріотична складова). Збірник уміщує 17 легенд. Матеріали збірника можуть бути використані на фольклорних фестивалях, проведення яких допомагає зберегти та популяризувати легенди про Берегиню; у закладах освіти - вивчення міфології Берегині сприяє збереженню цієї важливої культурної спадщини.

Відповідальність за наявність ознак плагіату несуть автори опублікованих матеріалів.

Малюнок на обкладинці та останній сторінці згенеровано за допомогою штучного інтелекту.

Відповідальний за випуск: **Мирна Г. Й.**, в. о. директора Донецького обласного еколого-натуралістичного центру.

Зміст

Переднє слово	5
Легенда про Берегиню команди «Лісівники»	6
Легенда про Берегиню команди «Крила нації»	8
Легенда про Берегиню команди «Вартові рідної землі»	9
Легенда про Берегиню команди «Витоки»	11
Легенда про Берегиню команди «EcoStyle»	12
Берегиня Святогір'я команди «Разом ми міць»	13
Легенда про Берегиню команди «Коловорот»	14
Птах віри команди «Мальви»	15
Українська квітка – Сонце Микити Млот	16
Легенда про Берегиню команди «Патріоти»	17
Легенда про Берегиню команди «Екологічний патруль»	18
Марічка-Берегиня команди «Еко-захисники»	20
Легенда про Берегиню команди «Кмітливі екологи»	21
Легенда про Берегиню команди «Екологічний рух»	22
Легенда про Берегиню Олександри Юріної	24
Легенда про Берегиню команди «Зелені долоньки»	28
Українська Матінка-Земля Анастасії Чернявської	28
Роботи здобувачів освіти Донеччини, учасників обласного етапу Всеукраїнського конкурсу «Український сувенір» (2023 рік)	31

ПЕРЕДНЄ СЛОВО

За легендами, Берегиня є прародителькою всього живого на землі, захисницею роду. Вона могутня богиня, що оберігає свій народ від лиха та забезпечує процвітання. Тому від початку злочинного повномасштабного вторгнення росії в Україну одним із завдань патріотичної складової обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької еколого-патріотичної гри «Паросток» для здобувачів освіти Донеччини, організованої Донецьким обласним еколого-натуралістичним центром, було скласти авторську легенду про Берегиню.

Берегиня є хранителькою домашнього вогнища, забезпечуючи благополуччя та спокій в родинному колі. Вона простягає свою захисну руку над кожним членом родини, охороняючи їх від бід та негараздів. Як богиня-мати, Берегиня уособлює родючість землі та необхідність шанувати природу. Її образ актуальний у мистецтві: у вишивках Берегиня зображується як жіноча фігура, оточена рослинними та геометричними орнаментами; у художніх творах образ Берегині надихав багатьох українських художників на створення невимовно прекрасних живописних полотен; у декоративно-прикладному мистецтві елементи Берегині можна знайти у кераміці, різьбленні по дереву та інших видах народного мистецтва.

Актуальний образ Берегині й у сучасному світі. Для багатьох українців Берегиня залишається духовним символом, що втілює силу, мудрість та захист. Деякі сучасні інтерпретації розглядають Берегиню як іконічний жіночий образ, що уособлює силу та незалежність. Берегиню часто асоціюють із жіночою любов'ю, материнською ніжністю та сімейним благополуччям. Образ Берегині відіграє важливу роль у формуванні національної та культурної ідентичності українців, адже втілює непохитну силу та здатність захистити своїх рідних, залишається важливим духовним та культурним символом, що надихає та оберігає народ.

Перекази про Берегиню традиційно передаються з покоління в покоління в українських родинах.

Пропонуємо до читання авторські матеріали від здобувачів освіти Донеччини та 3 роботи — Одещини.

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНЮ

Колективна авторська робота команди «Лісівники»: учні Ярівської ЗОШ
I-III ступенів Лиманської міської ради Донецької області

Керівник: Галина Наконечна

З давніх–давен несеться по світу
Напівпідсвідоме народне знання:
Знають усі: і дорослі, і діти,
Що силу магічну має Земля.
В різних історіях, пращури наші,
Як в небезпечну збираються путь,
Лиш вишивану сорочку одягнуть
Й жменю землі у хустині візьмуть.

Вже XXI століття надворі
В космосі люди бували не раз
Все дослідили на суші й у морі,
Й наша країна цвіла, без прикрас.
Та не сподобалось наше цвітіння
Ближнім сусідам. І як дикуни
Зброю взяли й зі страшним реготінням
Війною пішли на Україну вони.
Дико, неначе у середньовіччі,
Нищили села, палили міста,
Злі і жорстокі, як із потойбіччя
Вбивці і варвари, справжня орда!

Одразу на захист своєї країни
Стали найкращі чоловіки,
Адже, відомо, що в нас в Україні
Не перевелися іще козаки!
От і Назар воювати зібрався.
Впевнено він одягає броню
В хаті схвилюваний гомін здійнявся,
Братик Назара задрить вбранню.
Мама захоплення не розділила,
Допомагала збирати рюкзак.
Назара вона до воріт проводила
Каже: «Синочку, ті справжній козак!

Будь обережним, тебе я благаю»,
Міцно хлопчину обійняла, –
«Хай Берегиня тобі помагає...»
І згорток якийсь у хустинці дала.
Хлопець поклав його до кишені
Піксельних гарних новеньких штанів,
Не поцікавившись, що у тій жмені.
І, попрощавшись, на збори побрів.

І почалося... Йому не позаздриш:
Кулі, снаряди, сирі бліндажі,
Бачиш, як гине в бою твій товариш,
Спека жахлива й холодні дощі.
Йшов час – день за днем й за місяцем місяць.
Страшені бої і тьма ворогів.
Та вірив Назар, що він землю очистить
Від нечесті, що вбила стільки життів.

І от знову битва за звільнення міста,
В якому засів ворогів батальйон.
Всі знали, що то дорога терниста,
Здавалосьь, що їх там цілий мільйон.
Тривало це довго, і куль не жаліли
Ані козаки, ані вража орда.
І бачив Назар як ті танки горіли,
Й як друг його враз до землі припадав.
Назар похолов від жаху й озирнувся –
Навколо нього самі лиш тіла.
«Невже ми програли?», - хлопець здригнувся,
«Ні, я не дозволю, щоб їхня взяла!»
І раптом згадав він про материн згорток,
Що так і лежав у кишені штанів.
Назар на руці розкриває обгортку
Й, побачивши жменю землі, остовпів.
«Що це?» - подумав – “це зовсім не смішно!”
Й мамині хлопець слова пригадав.
Землю із хустки розсипав поспішно,
Й ковтаючи сльози на диво чекав.

Аж тут загуло, затремтіло, здригнулось,
І зашелестіло навколо гілля,
Щось несамовите навколо відбулось,
Неначе вступила у битву Земля.
І він зрозумів хто така Берегиня,
Прощаючись, мама казала йому,
Що Мати-Земля допоможе дитині
Й топтати себе не дасть нікому.
І вороги зникли, і місто свободне,
Й попереду ще багато боїв.
І воїни наші борються гідно.
За кожен метр рідних країв!

<https://www.youtube.com/watch?v=07499vY938s>

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНЮ

Колективна авторська робота команди «Крила нації»: учні ліцею «Крижанівський» Фонтанської сільської ради Одеського району Одеської області

Керівник: Оксана Берднікова

У сиву давнину народилась маленька дівчинка, яка зростаючи, сміливо робила перші кроки у цьому світі, доводячи всім, що вона єдина, вільна, демократична. Вже змалечку відрізнялась своєю силою, притаманною звично чоловікам, своєю рішучістю та прагненням до змін, розвитку та зростання.

Йшов час... Україна поступово перетворювалась з дівчини з великими амбіціями в мудру, стриману, вольову жінку, котра знала чого хоче, котра сміливо ставила перед собою цілі та досягала їх.

Але раптом усі мрії та починання були зруйновані. Та, котру Україна сприймала як друга, прийшла зруйнувати її. росія наслала на неї орків, які безжально знищували та шматували жінку. Держава мужньо оборонялась, на допомогу прийшли її славні діти - воїни ЗСУ. Та і цього виявилось замало, орки сунули лавиною, знищуючи усе живе на своєму шляху. Дівчина гірко плакала та молилась за своїх дітей, шукала допомоги скрізь, спілкувалась із сусідами... Хтось простягав руку допомоги, хтось споглядав, а хтось просто виражав

«занепокоєння». Коли навіть в найпалкіших очах своїх захисників Україна побачила зневіру, дихати стало нестерпно, а в голові виникала лише одна думка «коли це все закінчиться», вона згадала легенду, яку колись почула від старійшин. «Давним-давно на світі жив Пек - бог пекла, війни, кривавих бійок, кровопролиття та всілякої біди. Син Чорнобога і Мари. Згідно з повір'ям — кровожерний, страхітливий, підступний, нещадний повелитель темряви. Одного разу він викрав серце Берегині - захисниці воїнів. З того часу на землі причаїлися демони та орки, які ховаються в темряві, що розповзаються, висмоктують життя з усього живого. Повір'я стверджували, що знайдеться той сміливець, який вирушить у найтемніший куточок Землі і змусить Пека виправити скоєне».

Україна сповнена відваги, щоб врятувати свій народ та себе від смерті, наважилась на небезпечну подорож. І доки ЗСУ продовжували боротись, Україна наполегливо шукала Пека... По дорозі до Говерли, в глибині якої він ховався, дівчина зустрічала безліч українців, які прагнули їй допомогти від дорослих до найменших дітлахів... І коли Україна дісталась підніжжя Говерли, позад неї стояв цілий натовп - Незламний український народ! Їхні світлі наміри, молитви та благання були настільки сильними, що навіть кровожадний Пек розчулився, і вперше за довгий час, сам піднявся на самий вершечок гори, де колись сховав серце Берегині. І зі сльозами на очах передав його Україні. Щойно серце опинилось у світлих руках, Земля засяяла білосніжним світлом, а навпроти постала вона - Берегиня. Сміливо накрила Україну та її народ своїми сталевими крилами, захищаючи від орків і демонів.

З того моменту минуло багато часу. Україна перемогла у цій страшній війні, здолавши усіх своїх кривдників. Її народ став сильним і незалежним, а Берегиня й донині оберігає їх.

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНЮ

Колективна авторська робота команди «Вартові рідної землі»: учні Удачненської ЗОШ І-ІІІ ступенів Удачненської селищної ради Покровського району Донецької області

Керівник: Наталія Дрюк

Давно, ой як давно це було. Та не зітруться в пам'яті людей ті події, через які довелося пройти нашому народові.

Багата і щедра земля українська здавна вабила чужинців-загарбників. Неозорі степи, родючі ниви, швидкоплинні ріки, глибокі озера, мальовничі гори, теплі хвилі Азовського та Чорного морів. Щирий і працьовитий люд проживав тут і був щасливим. Та ніби хмара чорна, що закриває все небо, насунула на нашу землю орда з-за обрію, несучи із собою лихо.

Завойовники на конях, у гостроверхих шапках, зі зброєю в руках стали паплюжити землю українську, грабувати, убивати, нищити все на своєму шляху. Піднялися боронити рідну Батьківщину славні козаки. За родини свої, за дружин вірних, за діток маленьких, за матерів посивілих ішли в нерівний бій з ворогами.

Побачила богиня добра і захисту Берегиня, як тяжко славним воїнам боронити рідну землю, як чужинці знищують затишні домівки, випалюють вишневі садки та широкі ниви. І прийшла вона тоді до козаків. І наділила Берегиня їх таємними знаннями й уміннями, силою неабиякою, витривалістю, мужністю та кмітливістю. Вона навчила воїнів непомітно підкрадатися до ворогів і зупити їх зненацька. А козацькі судна, ніби підводні човни, несподівано виринали на поверхню з морських глибин, наводячи жах на ворогів.

І не залишила Берегиня воїнів хоробрих, доки не згасло роздмухане полум'я війни, доки козаки не вигнали з рідної землі ворогів.

Малюнок Марії Боженко, вихованки
ДООНЦ

Вдячні люди у молитвах своїх прославляли Берегиню. А її образ вирізьблювали на дверях домівок, вишивали на полотняних сорочках, рушниках.

Статуя Берегині з калиною гілкою в руках нині височіє на Майдані Незалежності, у столиці України, давньому місті Києві. І сьогодні ми шануємо Берегиню, звертаємося до неї по допомогу. Молимося, Берегине, за наш славний народ, який виборює незалежність з давніх часів козацтва і до сьогодні. Молимося за славних воїнів Українських, за землю нашу рідну, кров'ю политу, за мирне небо, осяяне сонячними променями. Молимося і віримо в Перемогу!

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНЮ

Колективна авторська робота команди «Витоки»: учні Вугледарського НВК «МРІЯ» (ЗОШ I-III ступенів-дошкільний навчальний заклад)

Керівник: Ірина Ткачук

З давніх-давен у часи величних людей ходила легенда про дівчину, яку прозвали Берегинею за її любов до природи. Наче мала якісь магічні здібності. Щоб вона не робила, все виходило не так, як у всіх: квіти розквітали на очах, дерева ставали густішими, а звірі приходили до її подвір'я, бо кожному вона чимось допомагала.

Якось збираючи трави, Берегиня почула гуркіт у лісі. Діставшись до джерела шуму, дівчина побачила декількох чоловіків, які вирубували дерева. З'ясувалося, що ними керував один не дуже привітний пан, який хотів вирубати той ліс і заробити на цьому гроші. Почала просити дівчина їх, щоб вони лиха не робили, а ті тільки сміялися з неї й далі виконували накази жадібного пана.

Берегиня розуміла, якщо вирубати ліс – загине все навкруги. Стала вона міркувати, як цьому завадити, та нічого вдіяти не могла. Їй попросила допомоги у всіх живих істот. І наснився їй вночі сон, у якому був птах лелека. Він саяв, наче скарб, але найбільшим скарбом стали його слова: «Не бійся, Берегине, захистимо ліс і все навколо!».

І зібралися всі звірі, птахи злетілися хмарию, дерева стали казково величезними й могутніми, кущі та трави сплелися в одне ціле, бо й земля з водою стали на захист. Люди перелякалися, та й втікали, хто куди, бо такого дива ніхто й ніколи не бачив.

Тоді зрозумів пан свою помилку: гнівати природу – то є гріх! Більше жодного дерева він не зрубав, а почав насаджувати та доглядати.

А Берегиня ще більше отримала сили й стала ще більш шанованою серед людей, який з давніх-давен живе на землях від Чернігова до Херсона, від Києва до Запоріжжя, об'єднаних берегами річки, що утворилася 5-6 мільйонів років тому, в Березівський час. Берегиня по-справжньому стала покровителькою сил землі, родючості, народжуваності, не забуває піклуватися про дім і родину українців.

До речі, саме завдяки Березині дівчати полюбують плести віночки та пускати їх на воду. Співаючи пісні, ми прославляємо Березиню українського роду!

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕЗИНЮ

Колективна авторська робота команди «EcoStyle»: учні КЗ «Маяківський ЗЗСО І-ІІІ ступенів Святогірської міської ради Краматорського району Донецької області»

Керівник: Ганна Дєткіна

Почалося це ще у далекі часи козацтва. Коли воїни вирушали захищати рідну землю, вони просили допомоги у богів. А ті, в свою чергу, ділилися силою і розумом, але тільки з тими, хто захищає Батьківщину від загарбників. Так тривало не одне століття...

Петро ріс у досить незвичній сім'ї, у його родині з покоління в покоління передавалося вірування у богиню, яка переймалася проблемами людей і допомагала їм. Хлопчика виховувала мама, яка розповідала про подвиги козаків.

Ці історії дуже сильно захопили Петра, тож ще змалку він вирішив стати відважним воїном.

Одного зимового ранку Україна прокинулася від несподіваної звістки: почалась війна. Петро, не роздумуючи, відправився на фронт захищати свою Батьківщину. Доволі часто парубкові доводилося виявляти силу та відвагу. А його мати залишилася вдома та щодня молилася за благополуччя сина.

Якось Петру наснилася чарівна красуня, що спустилася з небес, з довгим волоссям у білосніжному вбранні і промовила:

Не хвилюйся за свою родину. Я завжди допомагаю тим, хто вірить у Бога та захищає рідну землю. Я накрию місто білою хустиною, і жодна людина не постраждає.

Наступного дня із розмови з матір'ю по телефону Петро дізнався, що той сон був віщим, адже у ту ніч ворожі гармати обстріляли його рідне місто. Але всі жителі залишилися живими і неушкодженими. Петро розказав усьому загону про свій сон і про розмову з матір'ю і зробив висновок про те, що це була не просто красуня, а Березиня, яка захистила ціле місто.

Це сильно підбадьорило воїнів. Того ж дня хлопці, сповнені надії, вдало атакували ворога. Ця звістка швидко розлетілася. Українська армія почала відвойовувати місто за містом, і дуже швидко війна завершилася.

Тож вірте у свої сили і ніколи не здавайтесь, тільки так ми здолаємо ворога, здобудемо перемогу та захистимо нашу незалежність!

БЕРЕГИНЯ СВЯТОГІР'Я

Колективна авторська робота команди «Разом ми міць»: учні КЗ «Святогірський ЗЗСО I-III ступенів Святогірської міської ради Краматорського району Донецької області»

Керівник: Сергій Костенко

Берегиня, ти найбільше уповання моєї душі та моїх бажань про спокій. Ти заспокоїливе для мене. Наче, той неймовірний захист, у який я вірю. В тебе вірю усім серцем.

На пагорбі Святогір'я зранку сходить сонце, а ввечері сідає. Я знаю, це ти вітаєшся зі мною і кажеш після напруженого дня на добраніч. Таке яскраве, твоє проміння, неначе тепло твоїх материнських турботливих рук гладить мене по щічці і тішить. Легкий вітерець – твій посланець, шепоче на вухо «Скоро усе скінчиться! Скоро буде перемога. Скоро усі будемо вдома!». Я вірю, вірю твоїм посланням, моя розрада – Берегине з блакитно-жовтим саявом. Йдучи по схилах крейдяних гір біля намоленого Скиту, рясні зелені трави буяють і шумлять на вітру. Це для мене, наче втішлива молитва від негараздів. Квітучі барви лікарських, це дар для запашного, ароматного, цілющого чаю. А ще назбираю синьо-жовтий букет і поставлю на кут біля сімейної святої ікони у вишитих прабабціних рушниках в покутті, нехай підсилює мою віру і жагу зустрічі з неущожденим, незламним батьком-захисником. Я вірю, скоро, скоро перемога і ми зустрінемося. Обійму, пригорнусь і голосно кричатиму дякую, Берегине, зберегла найдорожче. Берегине, оберігай не тільки мене і мій сімейний козацький рід, а й мою землю українську – усю Україну. Закрий міцним павутинням блакить неба над нашими домівками, щоб ординська навала не прорвала твою міць. Нехай тендітні ниточки відбивають страшну загрозу сріблястим саявом. Потужним блиском спелелять ворожі погляди бездумних російських катів. Серце країть, плаче від жорстокої люті загарбницьких розбоїв

над рідною Батьківщиною. Бачу чорні хмари сумно нависли над обрієм. Ти ридаєш холодним дощем і я теж плачу, душа рветься на шмаття. Смуток нависає і затамовує подих від невідання подій. Втішає лиш одне – довгоочікувана перемога. Я впевнена, Берегине, то найбільша нагорода для мене, для усіх нас. І защебечуть пташки, і полетять білі голуби по небу, і оживе усе другим життям, і дихатиме з полегшенням, і відбудується Україна. Запанує справедливість в усіх проявах, на усіх щаблях. І мій рідний край задихає свіжим повітрям. Моє Святогір'я процвітатиме і прославлятиме Україну мою. Берегине, розраднице моя. Ти мене втішаєш і заспокоюєш. Ти надаєш мені сил і наснаги. Я знаю як тяжко, але ми єдині, ми разом, ми вистоїмо. З нами Бог, за нами перемога і запанує мир у кожній сторонці з синьо-жовтим стягом над кожним селищем і містечком.

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНІЮ

Колективна авторська робота команди «Коловорот»: учні опорного ЗЗСО імені Василя Стуса м. Краматорськ Краматорської міської ради, Донецької області

Керівник: Дар'я Бановська

Малюнок Єлизавети Конаревої,
вихованки ДООНЦ

У предковічні часи, коли від створення світу з яйця Соколом-Родом пройшло декілька віків, а могутній Сварог щойно подарував людям вогонь, у першому теплі сімейного кола зародилася Берегиня. Вона виросла з любові й затишку, зміцніла у щирих молитвах й стала захисницею роду. Вона була поряд із кожним новонародженим в день його появи на світ, співала колискові неспокійним немовлятам, була свідком шлюбних обіцянок, підтримувала сяйво домашнього вогнища, тішилася в радості, обіймала в скруті, захищала кожного члена сім'ї від всіх лихих духів, боролася із усім злом, що насилали на рід людський Чорнобог.

Споконвіку жили люди в злагоді й мирі під захистом крил Берегині, але гнівався Чорнобог, бо не мав влади на Землі. Довгі століття міркував Бог темряви, як же здолати Білбога й вірну його прибічницю Берегиню. Як не бився з силами світла Чорнобог, нічого в нього не виходило, аж якось Лихо світове підказало: «Не борись із сонцем рівних тобі, скори рід слабкий – рід людський, посели темряву в їх душі, а з тим зникатиме й сила богів». Тоді зібрав Чорнобог усі свої сили, дочекався поки Берегиня поратиметься коло вогню, зігнав усі чорні хмари на землю й тільки хотів заповнити ними душі людські, як укрила свій люд могутня Богиня та один рід – ледащий, що жив далеко на болотах не вберегла й все те зло увійшло в їх душі. З тих часів відрікся рід – ледащий від світла Божого та почав шанувати Лихо світове й сіяти його між люди. Безсила Берегиня проти того зла, бо не може битися з людьми, але всю свою любов вона віддає на захист народу.

Багато води втікло з того часу, але досі живе на світі рід – ледащий, досі каламутить він душі світлі, досі проливає кров невинну. Тішитися з того Чорнобог, оплакує те Берегиня.

Буває пустить смертельні стріли Лихо світове – Богиня підставить своє зранене тіло та вбереже пару життів, але всіх укрити не може. Течуть тоді із очей її сльози криваві, розривається душа її, стогне весь світ. Подекуди здається, що вже все втрачено й смерть чекає на Богиню, але поки в душах людей є любов вона житиме й оберігатиме свій народ, чим прирікає його на перемогу.

ПТАХ ВІРИ

Колективна авторська робота команди «Мальви»: учні НВК «Сергіївська ЗОШ І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад» Удачненської селищної ради Покровського району Донецької області

Керівник: Юлія Круховська

Почалося це дуже давно. Жили на землі орки і вільні люди. Оркам весь час не давало спокою життя вільних людей - українців. Вони не погоджувалися з тим, що українські люди жили у своїй незалежній країні, мали свою думку, з якою рахувалися оточуючі, вибирали собі рід занять, вільно розмовляли своєю рідною мовою. Їх діти мали змогу навчатися в Новій українській школі.

Ніхто не наважувався порушити на Україні особистий простір людей, їх вибір. Їхнє життя та житло було недоторканим.

Насунулася орда орків на вільних людей. Стали вбивати українців, знищувати їх домівки. Намагалися підкорити їх волю.

Тяжко було українцям на своїй землі, та й на чужині нелегко. Все частіше їм на думку спадало: «Як у гостях не добре, а вдома таки краще».

Малюнок Анастасії Дорошенко, вихованки
ДООЕНЦ

Вірили вони у світле майбутнє. Молилися за свою країну. Змилювався над ними Бог та послав їм Птаха Віри.

Як тільки насувала орда орків, з'являвся у небі Птах Віри. Розправляв він свої білосніжні сильні крила, прикривав ними вільних людей. А коли неможливо було закрити їх, він кидав клич і гукав на поміч Байрактарів і Джавелінів. Ці вправні воїни швидко зупиняли орків і звільняли зайняті території.

Злякалися орки, повтікали з українських земель. І зажили українці під захистом Птаха Віри у мирі та злагоді. Почали повертатися вільні люди до своїх домівок, до своєї країни.

УКРАЇНСЬКА КВІТКА – СОНЦЕ

Автор роботи Микита Млот, вихованець гуртка «Основи фенології» Донецького обласного еколого-натуралістичного центру, учень 6 класу Костянтинівського ліцею № 9 Костянтинівської міської ради Донецької області, член команди «Новоселівська паланка»

Керівник: Анна Данильченко

Це була чарівна і водночас гірка історія. Як на світі існувала одна незалежна країна. Простори її були такі мальовничі, що аж дух перехоплювало. Над її родючими землями щоранку сходило Сонце. Вдень воно зігрівало дивовижні простори, а вночі сідало за обрій та спочивало в мирі.

Одного ранку Сонце зійшло на небі, озирнулося навкруги і здригнулось. Там, де поля широкі і лани, і кручі, налетіло тисячі чорних воронів. Вони голосно кричали, що аж дух перехоплювало, та клювали трави, топтали квіти.

Сонце зажурилося. Воно подумало: «Як би добре було спуститися до самісінької землі, щоб сховати її від ворогів».

Так і сталося. Мрії здійснилися. Воно низенько схилилось за обрій і простягло свої промінці до землі, огортаючи її в сонячне коло пелюстків. З того самого дня Сонце стало жити на землі і оберігати від зла. Земля щиро дякувала йому, пригортаючись ніжно.

Ворони прилітали знову, але пообпікали свої крила, кружляли, а наблизитись не могли. Через деякий час в країні запанував спокій, зазеленіли трави, розквітла українська квітка Сонця.

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНЮ

Колективна авторська робота команди «Патріоти»: учні Шандриголівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Лиманської міської ради Донецької області

Керівник: Катерина Малікова

Йшов 2072 рік. Екватор золотої теплої осені. Листочки, наче вбирали в себе гарячі та блискучі бризки сонячного проміння, а бездонна небесна блакить була ясною, як навесні.

Із багатоповерхівки вийшов сивий дід, одягнений у воєнну форму. У руках він тримав гарну українську ляльку-мотанку. Слідом за ним вибіг веселий та кмітливий хлопчик років 10-ти. Малий все не угамовувався та жадібно розпитував старого, що ж то за день сьогодні такий особливий? Пройшовши невеличку алею, дідусь не витримав.

Сьогодні, онучку, 14 жовтня – Покрова Пресвятої Богородиці та 50 років від Дня Перемоги України над російськими загарбниками. 24 лютого 2022 року почалася кривава та жорстока війна. 233 страшних дні стогнала та плакала українська земля. Сипались бомби, розривалися снаряди. Серед кривавого туману війни небо та твердь злилися воєдино, важко було що-небудь розгледіти. Здавалося, що не буде кінця цим мукам.

Аж раптом хмари розійшлися і з небес полинуло яскраве сліпуче світло. З'явилися обриси жіночої постаті. Вся в білому вбранні, вишитому червоними маками та гронами калини. Золоте волосся жінки розвивалося на вітру, ніби молоді колоски жовто-гарячої пшениці. А в її волошкових очах світився гнів

усього незламного українського народу. Всі застигли від побаченого. «Покрова – берегиня козацького війська», - прошепотів один із українських військових.

Богиня здійняла догори руки-крила, і мужньо йшла вперед. Здавалося, за її спиною стіною стояли духи предків, які віками боронили українську землю. Ворожа проклята орда враз залякла на місці. «Не бувати цьому!», - скрикнула Берегиня. У її голосі відчувалася вся могутність козацького роду, тисячолітня жага до волі та свободи українців. Змахнула своїми сильними білими крилами Богиня і вкрила захисним покровом живодайного туману українців, а на ненависних чужинців полетіла незліченна кількість вогняних стріл. Запалала земля під їхніми ногами і в одну мить окупанти перетворилися на пил, який підхопив холодний осінній вітер та поніс далеко-далеко з України. З очей Берегині капали сльози матерів, які так і не дочекалися своїх синів та дочок із фронту, дітей-сиріт, які ніколи більше не побачать своїх батьків. Там, де падала її сльоза, виростав молоденький пагінець – це відроджувалася наша земля! Цілющий дощ змивав із воєнів-захисників усю втому, заживлював криваві рани. Пресвята Покрова йшла вперед в білому сяйві, і відкочувалась назад чорна туга, яка нависла над Україною.

Птахи понесли радісну звістку по всій нашій Батьківщині: «Перемога! Перемога! Україна – вільна!».

Хлопчик уважно слухав діда і навіть з місця поворухнутися не міг, з його очей покотилося дві сльозинки. Він прошепотів: «Тепер я все зрозумів, дідусю», – і лагідно поглянув на мотанку.

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНЮ

Колективна авторська робота команди «Екологічний патруль»: учні КЗ «Очеретинський НВК: ЗОШ I-III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів та курсів - дошкільний навчальний заклад (опорний навчальний заклад) Очеретинської селищної ради Покровського району Донецької області»

Керівник: Інна Пінкевич

Під синім небом була собі країна з багатими жовтими полями пшениці, жита. Вирощували мешканці й квітку сонця – соняшник. Люди в цій країні були працювиті, дружні, гостинні. У селах і містах панував лад і порядок. Любили

мешканці синьо-жовтої країни пісні. Співали їх з будь-якої нагоди: закохалися, одружилися, народилися, спільна праця, свято.

Жили б вони так і далі, але був у них сусід, заздрісний, ненаситний. Зазирає своїм неситим оком на їх землі. Все було у них краще, на його думку, і хати, і врожаї, і люди. Чому вони веселі? Чому у них все краще? Став він думати, як затьмарити їхнє життя. Наказав своїм посіпакам знищити їхні врожаї, щоб голод настав у них. Сарана полчищами напала на поля щасливої країни, посуха велика прийшла в цей край. Сонце нещадно палило, висохла навіть трава. Але не зламати цих людей. Вони по жменьці зерна знесли, засіяли поле навесні. Важкі часи минули, тому що підтримували один одного, ділилися останнім. Не заспокоївся володар сусідньої країни. Вирішив позбавити їх води. Отруїв воду в річках, озерах.

Стали люди копати глибокі колодязі, щоб дістати чисту воду. Пройшов час, очистилися води. Не заспокоюється зажерливий сусід. Зібрав велике військо і пішов війною топтати поля прекрасної країни. Сльози, плач, руїна прийшли в країну.

*Малюнок Тетяни Черемісової,
вихованки ДООНЦ*

В одному селі жила жінка. У неї було три сини. Горе було їй таке велике. Вона обнімала своїх синів, плакала. Плакала, сльози падали на землю, блищали як діаманти. Материнська любов – це найміцніший захист для дітей. Прийшов час синам іти захищати свій край. Поки сини спали перед походом, мати вийшла на край села, стала, здійняла руки до неба. Голосно молила небо про допомогу, раптом скам'яніла. Коли вороже військо підійшло до села, то побачило кам'яну жінку з піднятими руками до неба. Як зачаровані зупинилися. Не змогли рушити далі ні кроку. Ні стріли, ні кулі не летіли, все поверталось на їхні ж голови.

Берегинею з тих пір стали називати цю жінку. Оберігає вона землі цієї країни до цих пір.

Берегиня, яке гарне слово!
Воно лине, неначе з небес.
Хто душею у неї повірить,
Той порине до світу чудес.
Той повірить у чисту правду,
Де нам зараз її не знайти?
Хтось піднесе себе, як ту лавру,
Щоб у гору було легше йти.
Хтось підставить плече допомоги,
Хтось здолає всі труднощі сам.
Хтось поверне і зійде з дороги.
А хтось скаже : «Треба – віддам».
Так ось всі ці «хтось» - знайте:
Віра й правда у нас всіх одна!
І про всі чудеса забувайте!
Берегиня - це наша Земля!
Це та жінка, що в тяжку годину,
Пригорне до плеча і навчить
Не цуратися свого роду,
Коли серце плаче й болить!
Вона скаже: «Вставай!
Сльози витри, з колін підіймись!
Я - земля твоя, рідна мати,
Берегиня твоя - це є я!».

МАРІЧКА-БЕРЕГИНЯ

Колективна авторська робота команди «Еко-захисники»: учні Сергіївського ліцею Кулевчанської сільської ради Білгород-Дністровського району Одеської області

Керівник: Таїсія Гладченко

Було це давно, а може, й не зовсім. Точніше, ще за часів, коли на нашій землі лежав зелений степ, обвіяний ніжними квітами. Тоді ще не знав ніхто, що доведеться навіки полягати у степах, захищаючи свій рідний край від нечисті.

Так ось, часи тоді були страшенні. Через частенькі монголо-татарські напади, не залишалося на нашій землі й шматочка, який би не страждав від болючої втрати рідних: сліз матерів за синами та сліз синів за матерями. Ось і в

цей раз склалося все так само. Надворі був ясний літній вечір, сонечко сідало вже за золотисті голівки соняшників. Горобці, сидячи на деревах, підспівували блакитнооком дівчатам, а парубки не могли натішитися ними. Виділялася з усіх тільки одна Марічка, ніжна, але безстрашна дочка кріпаків Григорія та Ганни, яка з дитинства полюбляла насолоджуватися біленькими, як її обличчя лебедями. Дівчина вважала, що сидячи біля озера з ними, вона назавжди залишиться захисницею людей від болю та страждань.

А в цей час голодні та безжалісні татари готувалися до нападу на село. На меті вони мали знищити усе на своєму шляху та взяти у полон беззахисних молодих дівчат. Не шкодували вони нікого. Хтось встигав утікати, інші — назавжди полягали біля біленьких хатин. Сиві бабусі, плачучи, ховалися в домівках та молилися за життя своїх дітей та онуків.

Побачивши це все, Марічка, з усіх сил побігла стежиною до своєї хатини, відчинила навстіж двері та по її худенькому тілу пройшовся великий біль та страждання, усе похололо під її блідими ногами. На підлозі лежала вбита мати в обіймах з восьмирічною сестрою. Відчула тоді Марічка силу у своїх долонях, прибігла вона до озера, взяла до рук білого лебедя та промовила на увесь світ: «Боже милосердний, захисти нас від знущань, забери усю нечисть з собою. Залиш наші домівки цілими, а людей — живими».

У ту ж мить підлетіла вона до неба, розправила білосніжні, пухнасті крила та огорнула ними усі тіла. Згодом, Марічку почали називати Берегинею, адже саме вона врятувала не одне життя. Вважалося, що саме вона здатна оберігати будинок від нечисті, а родини від хвороб. Тому кожного року, а саме 15 липня, слов'яни святкували особливий День Берегині.

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНЮ

Колективна авторська робота команди «Кмітливі екологи»: вихованці ДООНЦ, учні Костянтинівського ліцею № 9 Костянтинівської міської ради Донецької області

Керівник: Анна Данильченко

Давно це було, коли зорі на небі були яскраві і великі, небо синє-синє, а трави на Землі буяли різними барвами. Сонце зігрівало цю благословенну Землю. Люди працьовиті вирощували хліб і засівали поля.

Але біда прийшла на ту Землю. Чорна хмара насунулася, закрила сонце. Морок прийшов у ті краї.

Ворог лютий, підступний налетів і швидкими кроками йшов по Землі, наступав на людей, Землю нівечив, тварин знищував, пташок лякав, навіть веселі струмки перелякалися і сховалися під тверду кригу. Перелякані люди не знали куди сховатися і бігли світ за очі. Вони кричали і молилися про допомогу. Все живе на цій Землі просило порятунку. Пониклі трави жалібно кивали своїми голівками, голі дерева піднімали вгору свої руки-гілки, птахи тріпотіли крильцями, а звірі застигли у німому мовчанні.

Скільки так часу пройшло ніхто не знає.

І ось сталося диво-дивне. З нівідкіль постала перед ними могутня жінка, вдягнена у вишивану сорочку, на голові в неї була яскрава хустка, з під якої вибивалося золотисте, немов сама пшениця, волосся.

Малюнок Поліни Ларенко,
вихованки ДОЕНЦ

Підняла жінка руки вгору і розсіяла морок, дала Сонечку проглянути на Землю і зігріти її теплом. Потім вона нахилилась, розбила кригу на струмках і силою своїх рук підняла води, і обрушила їх на ворогів. Так вороги всі і загинули.

Підбігли люди до жінки, дивляться, аж то сама Матінка-Земля українська прийшла їм на захист. З тих пір живуть українці на цій благословенній Землі. А Матінка-Земля українська навіки стала їм Берегинею.

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНІЮ

Колективна авторська робота команди «Екологічний рух»: учні КЗПО «Вилківський будинок дитячої та юнацької творчості» Вилківської міської ради ;Кілійського району Одеської області

Керівник: Наталя Ізотова

На чудовій, зігрітій сонцем і обласканій морем землі жили люди: трудящі, щирі серцем і сильні духом. Але життя їх було непростим, бо прописане законами, які диктував їм злий загарбник - Володимир Темний. І вони, за звичкою, дотримувались цих законів, хоч ніякої користі вони для людей не приносили, а навпаки.... Довго вони жили у злиднях та недоїданні, хоч багато працювали.

Життя їхнє було сірим та буденним. А ще, були у них різні міркування та погляди, через які не завжди знаходили порозуміння. Дивились та спостерігали вони за Володимиром Світлим, який завжди прагнув жити по новому, у сучасній країні, серед вільного, щасливого, дружнього народу. Люди знали його як мудрого, сильного духом володаря та дружину його Берегиню, яка вміла створювати затишок та благодать у будь-якій оселі. Тоді спитали вони Володимира Світлого: «Що треба нам зробити, щоб жити у мирі, злагоді та добробуті, підкажи нам?!». Він промовив: «Годі вам люди жити в злиднях та вічних боргах! Треба бути щасливими та вільними. Я навчу вас світлому життю. Будуть ваші сім'ї щасливі, діти здорові та усміхнені, а дім ваш стане затишним сімейним гніздечком. Тільки ви маєте забути всі ті принципи та закони, якими жили досі. Ваш труд перетвориться на благодатну працю, а ви між собою навчитеся жити у мирі та злагоді». Лютував від цих повчань Володимир Темний та зривав свою лютість на людях: «От знову Володимир Світлий повчає людей і забирає мою владу над ними! Я мушу якнайшвидше знищити і Володимира Світлого, і дружину його Берегиню, і творіння їхнє...». Не хотів від щасливої долі для людей, а хотів, щоби вони тільки йому підкорялися та догоджали. Але лютість та погрози Володимира Темного не надовго залякували людей. Вони і справді дуже мріяли жити по новому і продовжували наватися принципам щасливого життя. Тоді зібрав Володимир Темний своє чорне військо і послав знищити все, що мало бути проти нього. Люди, які звикли жити за законами темряви, забули про свої розбіжності у поглядах та принципах життя, об'єдналися у одну велику силу і почали битися з тим військом.

Чорне військо було сильне і добре підготовлене до війни, та це не лякало і не зупиняло світлі душі людей. І стали вони стіною на захист Володимира Світлого та Берегині. Дуже тяжко і довго йшла та битва. Великою чорною навалою наступало вороже військо. Тоді падав духом народ, а ворог мав змогу наступати...

Побачила це Берегиня і вийшла на захист народу разом зі своїм чоловіком. Вся в яскраво-білому вбранні, з червоними, вишитими на білому полотні «стрілами Перуна» та «соколами». Підняла високо вгору руки – і чорне військо одразу зупинилося, ніби заворожене її красою. Піднявся дух народу... І став Володимир Світлий разом із народом гнати ворожину геть зі своєї землі, бо захищали свої сім'ї та свої цінності. І загнали ту нечисть у дрімучі ліса та болота. І згинула вона назавжди з лиця землі разом із своїм покровителем Володимиром Темним.

І розквітла тоді земля навкруги, а народ став жити щасливо. Тоді Берегиня стала богинею Краси і захисницею. Її образ був у кожній домівці, бо захищав від усього злого завжди й повсюдно. Тоді пішла слава по всій землі про Володимира Світлого, Берегиню та народ, який незламно і мужньо боровся за свою щасливу долю і переміг темряву. І стали інші народи прославляти їх та спостерігати, як з кожним днем покращується життя на благословенній тій землі. І славі тій не було кінця! До споконвіку буде так!

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНЮ

Автор роботи Олександра Юріна, вихованка гуртка «Юні екологи» Донецького обласного еколого-натуралістичного центру, учениця 9 класу Новоекономічної ЗОШ I – III ступенів Гродівської селищної ради Покровського району Донецької області, член команди «Юні екологи»

Керівник: Валентина Костенко

У прекрасній країні, де буяють зелені луки, височіють нескорені гори й шумлять пишні ліси, жили покоління сестер, які були захисницями цієї землі. Кожне сторіччя дві дівчини поступаються місцем молодим захисницям. Ніхто й ніколи не відав, звідки ті беруться і куди потім зникають, але так було завжди.

Старша сестра десятків десятиліть оберігала природу: пекучі вітри, джерельні води, трави у полі, родючий ґрунт, в'язкі болота й піски рідних морів. Ростила тисячолітні дуби, посидала рясні дощі у рік засухи, виточувала своєю таємною і чарівною магією печери. Була та сестра мов сама Природа, мудра і вічна.

В її довге світле волосся впліталися цілі букети: калина, ромашки, нагідки, барвінок. Довгі білосніжні наряди, пояси для яких виготовляли «косичкою» з різноманітних трав, додавали грації рухам і ніжної жіночності.

Молодша допомагала людям. Слов'янам. Майбутнім українцям! Узгоджувала чвари, суперечки, криваві війни своєю лагідною рукою. Обдаровувала добротою й щедрістю, вірою й коханням до краю рідного, батьківської хати й волі.

Її образ складався здебільшого з вишиваної сорочки й довгої мереживної спідниці, що стелилася за нею по землі водною гладдю. Темна коса ледве не сягала ступнів, а голову прикрашав вінок з тоненьких гілочок верби. Волошкові очі сяяли дитячим щастям, а уста навіть уві сні промовляли: «Мир! Діти! Життя!».

Дівчата завжди були разом. Творили пліч-о-пліч, допомагали і підтримували одна одну, ділилися знаннями, давали поради. Рухалися разом із часом, тримаючись за руки, й так само помирали.

Вийшов місяць на небо, спалахнули зіроньки розсипаною сіллю на темному полотні, й пішов лік нового сторіччя. Вийшла з темного лісу малеча. Босі, в білосніжних нарядах. Ніби примари! Але однаково чарівні на лице. Здавалося, під їх ногами і ковила кланяється.

Старшій на вид років дванадцять, а меншій, що з подиву озиралась навкруги і дивилась в небо, мало не стрибаючи, не більше семи.

Десь вдалині селяни пісні співали, танцюючи навкруги височенного вогнища. Десь кричав птах нічний, у траві їжак полював, а недалеко квакали жаби.

Минуло два роки, як і не було. Ніби пронісся вітер і тихо знову, а сімсот ночей безслідно зникли. Знову місяць в небі, але стоїть могильна тиша. Ніхто не радіє життю й жнивварським дням. По селах горе покотилось. Прийшов ворог на Батьківщину, рясно пролив кров і солоні сльози.

Сидять дівчата край поля й у небо дивляться. Кожна про життя гадає і жадібність людську. Кожна тягар свій чує і рану глибоку.

— І... що ми будемо робити? — почала нарешті менша. Її дитяча наївність ще не встигла згоріти дотла.

Старша лише стенула плечима. По її щоках безупинно текли сльози. Волосся неохайно прилипло до розчервонілого обличчя, а в'ялі квіточки втоплено прилягали спочивати на трави.

— Але ж можна спробувати вплинути на загарбників клятих! Ми ж можемо... Ми ж можемо...

Позаду почувся шелест. І ще раз. І ще. Спочатку звук ніяк не відрізнявся від постійного шуму природи. Але не зараз...

Старша миттю звелася й кинулася до сестри, та її довга коса вже була в руках товстого чужинця. Його очі, затьмарені туманом, виражали ненависть і гнів до всього живого. Довгі вуса стирчали в різні боки, уста стиснуті в тоненьку лінію, а в руках шабля, приставлена до горла дівчатка.

Її трусило так, наче останній на дереві листочок, маленькі рученьки відчайдушно намагалися втримати лезо, очі жалібно підняті до неба. Воно стало для матері суспільства чимось особливим, чимось, що дарувало яскраві емоції на початку шляху, а зараз допоможе спокійно піти у небуття.

Пронісся порив холодного вітру, який зміг доторкнутися до самих кісточок. Серце калатало так, що, здавалось, зараз вистрибне.

Отямившись, старша кинулася на допомогу. Такого важко посунути, але вона спробувала відтягнути ворожі руки від горла сестри.

Вмить хлинув рясний дощ, але і він мало чим нашкодив нападнику. Блискавка освітила непроглядну ніч, а грім відлунням покотився по землі. Вітер зірвав листя з гілок, а десь зі сходу линував запах диму, наче палає ліс.

Чоловік, вже дуже тяжко дихаючи, мало не зо всієї сили пхнув заступницю природи. Його темна і тиха лють майже фізично витала у повітрі, ніякий шторм не зміг би її змити.

Знесилена магією, дівчина впала і останнім, що вона побачила, була шабля, направлена в її живіт. Різкий біль пронизав усе тіло. Від голови до самісіньких пальців, а потім... темрява. Не така, як була в полі, не така, як у лісі. Дивна темрява. В ній не відчувалося ні крихти живого чи доброго. Тільки суще горе.

А з її тіла тим часом струменіла дарована природою сила. Білими променями ширилася навкруги. Білими смертельними променями.

Позаду, десь там, метрів зо двадцять від місця кривавої страти, шепотіли між собою компаньйони нападника. Прийшли розважатись, а потрапили під кулю. Тонесенький промінь направився чітко у їх сторону і знищив дотла. Як і не було. Зникли їх брудні руки, зникли і бойові наміри, і мрії про безмірну владу.

Останній же впав на коліна поряд із мертвою. Кланявся, наче Богу, просив помилування і допомоги, але ніхто не захотів допомагати ворогу.

Останній бліденький промінець торкнувся і його. Наче руку потиснув. І зник чужинець! І залишилося одне-єдине в полі темноволосе дівчатко з глибокою раною у серці, що, напевно, вже ніколи не зникне. Вона впала поряд з тілом і почала ридати. Довго і безупинно.

На прекрасному лиці вбитої не відбилися муки. Вона наче прилягла спочити від денної втоми і ось-ось зараз відкриє очі.

Вже сіріло небо, сходило сонце, а сестри усе лежали поряд. Одна, тримаючи іншу за руку. Тіло вже повністю остигло. Тускніла краса, роблячи Природу-матір схожою на звичайнісіньку людину.

І тут звівся дух. На пів невидимий, одразу ледве помітний. Точна копія сестри. З гордо піднятою головою, ясними очима і слабкою усмішкою. Мара простягла руку меншій, що перелякано і зачудовано її роздивлялася. Думала, певно, що сон то.

— Підведися.

Голос... як живий. Справжній! Вона жива!

— Підведися і більше ніколи не сумуй. Я буду поруч. Он там у небі, яким ти так милуєшся кожного вечора. Я буду зіркою, і хмарою, і сонцем. А ти живи. Живи для мене.

Вона зникла. Злетіла в небо й зникла. Але щось змінилося зсередини.

Упевненість і любов наповнили меншу сестру. Її очі, вже не такі радісні, як завжди, виглядали на сході сонця рідний образ, а трава позаду тихо заспівала:

— Я тут.

І посмішка розцвіла на писаному лиці.

З тих пір так і правлять вони. Одна, що Берегинею зветься, з неба приглядає, Україною нашою опікується. А менша глибокою вірою живе і людям безмежну ласку дарує. Багато з того моменту часу сплигло, багато сусідів на нас зазіхали, але з волі Сестер величних ще нікому не вдавалося і ніколи не вдасться загарбати нас у свої брудні обійми.

Малюнок Катерини Светюхи,
вихованки ДООНЦ

ЛЕГЕНДА ПРО БЕРЕГІНЮ

Колективна авторська робота команди «Зелені долоньки»: вихованці Донецького обласного еколого-натуралістичного центру, учні Гродівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Гродівської селищної ради Покровського району Донецької області

Керівник: Світлана Касьянова

Було це дуже давно. Може й 100 років тому. Одна жінка довго не могла народити дитину. Вона молилась і благала Бога про немовля. Незабаром мати народила сина. Вона хотіла всіма способами захистити свою дитину. Тільки він почав ходити, жінка взялася шити для хлопця сорочку-оберіг.

Не один рік жінка з материнською любов'ю вишивала кожен візерунок. Сорочка повинна була захистити дитину від будь-якої незгоди, будь-то меч або ворожа стріла. А тому мати обирала найміцніші матеріали. Вона пряла і молилася. Молилась за сина, за його життя, здоров'я і щасливе майбутнє. За кожним стібком вона промовляла : «Хай буде син мій сміливий, а сила його непереможна. Нехай серце в нього буде добрим і сповнене любові. Як стане воїном, то нехай повернеться додому героєм».

Минуло ще п'ятнадцять років. Жінка дошила сорочку і пішла в церкву. Покропила її священною водою і повернулася додому.

Через рік сталася страшна подія. Князь сусіднього царства вирішив напасти на їхню землю. Він пропонував воїнам скласти зброю і здатися без битви. Якщо ж вони не погодяться, обіцяв знищити всю їхню країну.

Зібрався хлопець на війну. Мати згадала про сорочку і наказала синові ніколи її не знімати. Одягнувши її, воїн відчув любов і ласку, з якою мама шила сорочку. А також відчув прилив енергії і сили в його руках.

Неодноразово ця сорочка допомагала хлопцю у важку хвилину. Ворожі стріли наче не бачили його і оминали воїна стороною. Хлопець відчував присутність найріднішої йому людини і це давало сил боротися, йти до перемоги!

УКРАЇНСЬКА МАТІНКА-ЗЕМЛЯ

Автор роботи Анастасія Чернявська, вихованка гуртка «Основи фенології» Донецького обласного еколого-натуралістичного центру, учениця 6

класу Костянтинівського ліцею № 9 Костянтинівської міської ради Донецької області, член команди «Кмітливі екологи»

Керівник: Анна Данильченко

Давно це було, коли зорі на небі були яскраві і великі, небо синє-синє, а трави на Землі буяли різними барвами. Сонце зігрівало цю благословенну Землю. Люди працьовиті вирощували хліб і засівали поля.

Але біда прийшла на ту Землю. Чорна хмара насунулася, закрила сонце. Морок прийшов у ті краї.

Ворог лютий, підступний, налетів і швидкими кроками йшов по Землі, наступав на людей, Землю нівечив, тварин знищував, пташок лякав, навіть веселі струмки перелякалися і сховалися під тверду кригу. Перелякані люди не знали куди сховатися і бігли світ за очі. Вони кричали і молилися про допомогу. Все живе на цій Землі просило порятунку. Пониклі трави жалібно кивали своїми голівками, голі дерева піднімали вгору свої руки-гілки, птахи тріпотіли крильцями, а звірі застигли у німому мовчанні.

Скільки так часу пройшло ніхто не знає.

І ось сталося диво-дивне. З нівідкіль постала перед ними могутня жінка, вдягнена у вишивану сорочку, на голові в неї була яскрава хустка, з під якої вибивалося золотисте, немов сама пшениця, волосся.

Підняла жінка руки вгору і розсіяла морок, дала Сонечку проглянути на Землю і зігріти її теплом. Потім вона нахилилась, розбила кригу на струмках і силою своїх рук підняла води і обрушила їх на ворогів. Так вороги всі і загинули.

Підбігли люди до жінки, дивляться, аж то сама Матінка-Земля українська прийшла їм на захист. З тих пір живуть українці на цій благословенній Землі. А Матінка-Земля українська навіки стала їм Берегинею.

*Роботи здобувачів освіти Донецчини,
учасників обласного етапу
Всеукраїнського конкурсу «Український
сувенір» (2023 рік)*

Догаєв Кирило, учень закладу ЗЗСО І-ІІІ ступенів №20 Торецької міської ВЦА Бахмутського району Донецької

Даниліна Елла, учениця Української ЗОШ І-ІІІ ступенів № 13 Селидівської міської ради

Приймак Богдан, учень Багатирського ЗЗСО І-ІІІ ступенів

*Рудюк Властимир, учень Волноваської
ЗОШ 1-3 ст. №6*

*Шаповалова Анастасія, учениця
Бахмутської ЗОШ I-III ст №12*

*Яковенко Анастасія,
учениця Бахмутського
НВК Загальноосвітня
школа I-III ступенів №11 -
багатoproфільний ліцей
Бахмутської міської ради
Донецької області*

*Зайцева Анна, учениця
ліцею зі структурним
підрозділом гімназії №6
Покровської міської
ради Донецької області*

*Яцук Каміла, учениця
Комунального закладу
Желаннівського НВК ЗОШ I-
III ступенів-дошкільний
навчальний заклад
Очеретинської селищної
військово-цивільної
адміністрації Покровського
району*

*Баликіна Олеся, учениця ліцею зі
структурним підрозділом гімназії №6
Покровської міської ради Донецької області*

*Дембицький Володимир,
учень ліцею зі
структурним
підрозділом гімназії №6
Покровської міської
ради Лонецької області*

*Мартинов Дмитро, учень
Білозерської ЗОШ I-III
ступенів № 18 Білозерської
міської ради*

Федорук Владислав, учень Комунального закладу Верхньоторецький НВК ЗОШ І-ІІІ ступенів - дошкільний навчальний заклад Очеретинської селищної військово-цивільної адміністрації Покров

Наталія Сидоренко, учениця Лисівського ЗЗСО І-ІІІ ступенів Покровської міської ради Донецької області

Медяник Валерія, учениця Шандриголівського ліцею

Артеменко Артем, учень Шандриголівського ліцею

*Альона Колодій, вихованка Центру
дитячої та юнацької творчості
Великоновосілівської селищної ради*

АВТОРСЬКІ ЛЕГЕНДИ ПРО БЕРЕГІНЮ

збірник легенд здобувачів освіти Донеччини,
учасників обласного етапу Всеукраїнської дитячо-юнацької
еколого-патріотичної гри «Паросток»,
на допомогу керівникам гуртків, педагогам закладів освіти,
вихованцям, учням у підготовці до проведення чи участі у тематичних
фольклорних заходах

Схвалено для використання у позашкільних навчальних закладах педагогічною
радою Донецького обласного еколого-натуралістичного центру
(протокол № 2 від 30.05.2024 року)

Матеріал зібрала та підготувала до печаті Гірка О.В., завідувач відділу
організаційно-масового Донецького обласного еколого-натуралістичного центру.
Відповідальний за випуск: Мирна Г. Й., в. о. директора Донецького обласного
еколого-натуралістичного центру

